

УДК 811.161.2

МОВНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ КАНАДИ

Студ. Б.В.Серик, гр. БП-1-17

Науковий керівник проф. І.Я. Дзира

Київський національний університет технологій та дизайну

У добу глобалізації суттєво зростають ризики втрати національної самобутності представниками української діаспори та їхньої асиміляції населенням країн постійного проживання. Загальновідомо, що основною умовою збереження національної ідентичності є збереження рідної мови.

Метою даного дослідження є висвітлити основні тенденції розвитку україномовної діаспори в Канаді.

Автор поставив завдання показати сучасний стан вивчення української мови, оцінити зацікавленість уряду Канади в культурному, духовному, просвітницькому розвитку українських емігрантів.

Об'єктом дослідження є українська діаспора в Канаді, а **предметом** - проблематика вивчення української мови канадськими школярами та студентами.

Методи та засоби дослідження: порівняльний, формалізований, метод абстрагування, узагальнення, метод імовірності.

Результати дослідження можуть бути використані для визначення стану вивчення української мови та культури, розробки законодавчих проектів, які сприятимуть популяризації української мови за кордоном.

Канада - найпривабливіша країна для українських емігрантів. Адже, частка наших співвітчизників у загальній кількості її населення становить 1,25 млн. на 2011 рік.[4]. Ця цифра зазначена у офіційних документах і включає тільки зареєстрованих у діаспорі, але загальна кількість етнічних українців значно більша.

Культурно-гуманітарні аспекти співробітництва між Україною та Канадою обумовлені у Спільній Декларації про особливе партнерство між Україною і Канадою від 31.03.1994 р. та в Угоді про дружбу та співробітництво між Україною і Канадою від 24.10.1994 р.

Канадські українці здебільшого намагаються не забувати рідну мову та по можливості навчати своїх дітей говорити українською. Однак дуже часто це є проблематично, адже, навчаючи дитину для якої більш близькими вже є англійська, німецька чи французька мови, потрібно мати сучасну освітню базу. Здебільшого курс навчання дітей української мови відбувається у суботніх та недільних школах, дитсадках або у літніх мовних таборах. Українська мова вивчається в державних школах Канади. Сучасна україномовна освіта підкріплюється законодавством та урядовою політикою цієї країни. Головним завданням уряду є не лише протидія асиміляційним процесам, а й залучення молоді до вивчення української мови. Заснований при Канадському Інституті Українських Студій(КІУС) в 1987 р. Методичний кабінет Української мови (МКУМ, тепер – МЦУМ) та сучасний Центр україномовної освіти (ULEC – UkrainianLanguageEducationCentre), який називає себе видавничою зброєю (thepublishingarm) КІУСу активно працюють над методикою викладання української мови для учнів загальноосвітніх закладів Канади. Пріоритетними завданнями є розроблення і створення навчальних матеріалів для української двомовної програми, а також співпраця з Конгресом Українців Канади. Під керівництвом О. Білаша, першого координатора двомовної програми, в 1977 р. була створена джерельна бібліотека. За 20 років, починаючи з 1990-х рр., МКУМ видав і розповсюдив 52 видання не тільки у Північній Америці, а й в інших діаспорах [1]. До недавнього часу звичним було розглядати діаспорні ЗМІ як джерело лінгвістичних та українознавчих знань, проте протягом останніх десятиліть

галузеві видання виконують і функції навчальних посібників. Проте на даний час спостерігається значне послаблення ролі української шкільної освіти в Канаді. Ця тенденція бере початок з кінця 20 століття. Що ж до знання української мови населенням в цілому, то за даними перепису 1991 р., 71% україномовного населення в Канаді - це люди віком понад 50 років. Лише 3,46% україномовних канадців становить молодь до 20 років. На кінець 90-х років ХХ ст. тільки 20% українських канадців користувались українською мовою. У 1971 р. українська етнічна група посідала 3-тє місце серед спільнот, що володіють національною мовою; 1991 р. вона перемістилася на 5-те, а 1996 р. - на 8-ме місце.[2] Хронологія зміни чисельності населення українського походження в порівнянні з переписами минулих років: 1991р. 1 млн. 54тис. осіб (з них 410 тис. - обоє батьків українці, 643 тис. - один із батьків українець). [3] , 2001-го року у Канаді налічувалося 1млн 71тис. осіб українського походження (у 326 тис. ос. - обоє батьків були українцями, а в 744 тис. ос. - один із батьків українського походження). У 2006 році, ця цифра становить 1 млн. 209 тис. осіб, причому у 300 тис. ос. обоє батьків є українцями, а у 908 тис. один з батьків є українцем. Українці складають 3,87% від загального населення країни та є сьомою національною меншиною Канади. Таким чином, за 10 років відбулося формальне збільшення українського населення на 200 тис. ос., але кількість народжених від подружніх пар у яких обидві особи є українцями зменшилась на 110 тис. ос. Отже,можемо констатувати зміну принципів укладення шлюбів між українцями та жителями Канади, тепер цифра народжених у такому шлюбі дітей перебільшує показники 1991 року на майже 311 тис.

Деякі іноземці бажають вивчати українську мову в університетах. Однак тут виникає багато проблем з навчальною базою. До того ж, панує неофіційна настанова, що українська мова має обмежену цінність для іноземців. І нарешті у Канаді бракує необхідної кількості підготовчих відділень для студентів, де вони могли б опанували українську мову. Хронічно мала кількість студентів призводить до того, що предмет просто вилучають із навчальних програм. Після проголошення незалежності України виникла потреба швидко розвивати науку викладання української мови за межами нашої держави. Для реалізації цієї місії головним ресурсом є наявність відповідних фахівців. Також у незадовільному стані перебуває і ресурсна база для викладання української мови за кордоном. Тут проблема в якості підручників та інших друкованих матеріалів.

Висновки: головними перепонами на шляху до вивчення української мови та історії за кордоном є нестача навчальної літератури, низька мотивація фахового працевлаштування викладачів, недостатні можливості ЗМІ. Це призводить до депопуляризації всього українського, і тим самим відбиває деяку частину охочих глибше вивчити історію, навчитись говорити, зрозуміти весь менталітет та колорит українського народу. Шляхами усунення даних негативних факторів, можуть слугувати збільшення обсягу друку дитячої літератури, формування збірників усної народної творчості з подальшим перекладом на іноземні мови, участь українських народних колективів на міжнародних конкурсах, фестивалях, використання мережі Інтернет для розповсюдження наукових праць, проведення міжнародних конференцій у сфері культурного розвитку, пошук міжнародних партнерів у сфері розвитку науки і техніки.

Ключові слова: мова, національна ідентичність, асиміляція, ресурсна база.

ЛІТЕРАТУРА

1. Марунчак М.Г. Студії до історії українців Канади. У 5-ти т. Т. 5. Вінніпег: Українська вільна академія наук, 1980. 299 с.
2. Петриченко К.К. Українська освіта у Канаді : [http:// www. ukraine-alberta. com. ua / docfile / word_ukr_education_sokolovski.doc](http://www.ukraine-alberta.com.ua/docfile/word_ukr_education_sokolovski.doc)
3. . Ukrainianmaplepages. Businessandcommunity directory.– Toronto, 2005.
- 4.<https://uk.wikipedia.org>
5. https://zik.ua/news/2016/11/11/tsvit_ukrainskoi_diaspory_a_chy_buyaie_989589